

OPINIE BASISINKOMEN

Basisinkomen is niet alleen goed voor gezondheid en welzijn, maar ook voor de economie

Er zijn tal van goede redenen om in Nederland snel een basisinkomen voor iedereen in te voeren. Dat stimuleert ook de economie. Hoogste tijd dat de politiek dit omarmt, betogen vier prominente leden van verschillende politieke partijen.

Belangstellenden tijdens de Grote Basisinkomen Demonstratie eerder dit jaar in Amsterdam. Beeld ANP

Het gaat goed met Nederland, maar niet met iedereen. Volgens het SCP leven 660 duizend landgenoten in armoede, onder wie 272 duizend onder de 18 jaar. Wat betekent dit voor die kinderen, is voor hen nog sprake van gelijke kansen? Eenmaal in de bijstand is het moeilijk eruit te komen. Als je een baan vindt, dan is er een gereede kans dat je er netto op achteruit gaat. Sowieso houd je tot aan modaal van iedere extra verdiende euro maximaal één derde euro over als gevolg van alle inkomensafhankelijke toeslagen en belastingkortingen. Boven modaal houd je van iedere extra euro minimaal 0,5 euro over. Is dat fair?

Er zijn oplossingen: het basisinkomen of een negatieve inkomstenbelasting. Als je dat vaststelt net boven de armoedegrens kan het vrijwel alle toeslagen en kortingen overbodig maken. Dan is het niet meer nodig je weg te vinden in het woud van vijftig inkomensondersteunende maatregelen. Het basisinkomen is een nieuw Sociaal Contract. Met deze zekerheid krijg je meer vrijheid en kun je jouw

situatie verbeteren. Je betaalt alleen belasting op wat je verdient bovenop het basisinkomen, dus werken loont altijd. Nu loont werken vooral bij een bovenmodaal inkomen.

Maar zo'n basisinkomen is toch onbetaalbaar? Dat valt mee. Neem bijvoorbeeld basisinkomen 2.0: iedere volwassene 600 euro, elk huishouden 600 euro en elk kind 300 euro. Het Nibud heeft berekend dat dit 171 miljard euro kost, waarvan 154 miljard direct gedekt door het overbodig worden van vrijwel alle uitkeringen, heffingskortingen, toeslagen en uitvoeringskosten. De 17 miljard die resteert – 2 procent van ons BNP – kan worden gevonden door een geringe verhoging van de tarieven van de hoogste inkomensschijf, de vermogensrendementsheffing, de vennootschapsbelasting en/of door een CO2-heffing en afschaffing van de premiegrens voor de volksverzekeringen.

Twee keer modaal

Inkomens tot tweemaal modaal gaan er op vooruit. Hogere inkomens betalen hun basisinkomen terug. Uit diverse experimenten blijkt dat het basisinkomen positief is voor geluk, gezondheid en welzijn van mensen zonder dat dit ten koste gaat van arbeidsinzet en productiviteit. Leven van alleen een basisinkomen is een sober bestaan, alle reden om er bij te gaan werken, wat altijd lonend is.

De overheid wordt efficiënter, want allerlei uitvoerende taken vervallen of worden simpeler. Vaststellen wie recht heeft op een basisinkomen is heel eenvoudig. De voortslepende problemen bij de belastingdienst zijn ook uit de wereld, want het stelsel wordt eenvoudiger. En mensen komen niet onnodig in de schulden vanwege het moeten terugbetalen van toeslagen.

Wat voor effect gaat het basisinkomen hebben op de economie? De lagere inkomensgroep krijgt meer inkomen en dat stimuleert de economie. De minimumlonen kunnen lager of zelfs afgeschaft als het basisinkomen hoog genoeg is. Hierdoor wordt het aantrekkelijker om mensen in dienst te nemen. Kortom de hoogste tijd voor de politiek om serieus met het basisinkomen aan de slag te gaan.

Robin Fransman (lid VVD) is bekend van De Argumentenfabriek.

Emiel Althuis (lid D66) is mede-initiatiefnemer van de 'onderzoek het basisinkomen serieus'-resolutie, voorgedragen op het D66-congres op 9 november in Breda.

Bert Veenstra (lid PvdA) is actief in een nieuwe werkgroep van de PvdA Bestaanszekerheid (gaat ook over basisinkomen), welke op de Ledenraad van de PvdA op 16 november in Eindhoven zeer waarschijnlijk officieel zal worden ingesteld.

Alexander de Roo (lid GroenLinks) is voorzitter van de Denktank Basisinkomen binnen GroenLinks. In de eerste maanden van 2020 worden er twee landelijke bijeenkomsten georganiseerd voor GroenLinks-leden over basisinkomen in het kader van een nieuwe vorm van sociale zekerheid.